

KAFKASLAR'DA KARA DELİK BÜYÜYOR

Oya EREN ÖZER

Blog No: 16
06.09.2012

Mehmet Kancı TRT Türk Dış Haberler Editörü 2012 yılının ilk yarısında uluslararası ve yerel ajansları düzenli takip eden haberciler için İnguşetya, Dağıstan, Kabardey-Balkar ve Çeçenistan'da neredeyse 2 günde bir yeni bir saldırı, çatışma ya da intihar eylemine rastlamak rutin bir durum haline geldi. Kafkaslar'a giderek hakim olan bu istikrarsızlık dalgası, Suriye'deki çatışmaların, Arap Baharı'nın beraberinde bölünme tehdidini getirdiği Libya'daki saldırıların, Taliban'ın Pakistan ve Afganistan'da estirdiği terör rüzgarının ve El Kaide ile bağlantılı Irak İslam Devleti'nin ABD ordusunun çekilmesinin ardından Irak'ta hakim kıldığı terör kasırgasının gölgesinde kalmış durumda. Ancak istatistikler İkinci Çeçenistan Savaşı'nın (1999-2009) bittiğinin ilan edildiği dönemden bu yana Kuzey Kafkasya'da durumun her geçen gün daha kötüye gittiğini gösteriyor. Bu süreçte tabii ki Doku Umarov'un 2007 yılının Ekim ayında, Moskova yönetimine karşı savaşan Kuzey Kafkasya'daki silahlı grupları "Kafkas Emirliği" adı altında toplayarak kendisini de "Emir" ilan etmesi önemli rol oynadı. Rusya Ulusal Antiterör Komitesi'nin Eylül ayının ilk haftasnda 2012 yılının ilk 8 ayına yönelik yayınladığı veriler Rusya Federasyonu'na bağlı 4 cumhuriyetin geleceğine dair alarm zillerinin çaldığına işaret ediyor. Komitenin verilerine göre Kuzey Kafkasya cumhuriyetlerinde yılın ilk 8 ayında 200'ün üzerinde direnişçi çatışmalarda öldürüldü, 326 direnişçi ise tutuklandı. Aynı dönemde hayatını kaybeden polis ve askerlerin sayısı 100'ü aşarken, yaralı sayısı da güvenlik güçleri saflarında 200'ü geçti. Bu çatışma ve terör ortamından siviller de muaf değildi. 25 sivil öldürülürken, 110 sivil de yaralandı. 2009 yılında Kuzey Kafkasya'daki 4 cumhuriyette saldırı sayısı yalnızca 8 ve can kaybı sayısı 17'ydi. 2010 yılında saldırı sayısı 23'e yükselirken can kaybı da 34'ü buldu. Kafkas Emirliği'nin eylem sürecine ilişkin dikkat çekici bir not ise 2009,2010 ve 2011 yıllarında en az bir kere saldırılarını Kafkaslar dışına taşıyan grubun 2012'de vurucu gücünü bölge dışında yalnızca Tataristan'da kullanması oldu. Kafkas Emirliği'ne bağlı gruplar 2009 yılında Moskova-St. Petersburg seferini yapan Nevski Ekspresi'ne bombalı

saldırı düzenleyerek trenin raydan çıkmasına ve 28 kişinin ölümüne yol açmıştı. Bunu 2010 yılının Mart ayında Moskova'daki metro sistemini hedef alan eş zamanlı intihar saldırıları izledi. 40 kişinin hayatına mal olan bu saldırılar iki kadın intihar komandosu tarafından düzenlendi. 2011 yılında ise hedef bu kez Moskova'daki Domodedovo Havalimanıydı. Bir intihar komandosu tarafından düzenlenen saldırıda 35 kişi öldü 100'den fazla kişi yaralandı. Kafkas Emirliği'ne bağlı direnişçilerin 2012 yılı içerisinde Kuzey Kafkasya dışında kendilerini gösterdikleri tek saldırı 19 Temmuz'da kayıtlara geçti. Tataristan Cumhuriyeti'nin başkenti Kazan'da Moskova yanlısı Tataristan Müftüsü ve yardımcısı saldırıya uğradı. Müftü yardımcısı Veliullah Yakupov evinde uğradığı silahlı saldırıda hayatını kaybederken, aynı dakikalarda Müftü İldus Fayzov da aracına yerleştirilen bombanın patlaması sonucu yaralandı. Kafkas Emirliği'nin Moskova yanlısı ılımlı Müslüman din adamlarını hedef alan saldırıları bununla da sınırlı kalmadı. Bu kez 28 Ağustos'ta Dağıstan'ın Çeçenistan sınırındaki Çirkeyski kasabasında bölgenin önde gelen sufi din adamlarından Şeyh Sait Efendi bir intihar komandosunun saldırısına uğradı. Saldırıda Şeyh Sait Efendi ile beraber 1'i çocuk 6 kişi daha hayatını kaybetti. 29 Ağustos'ta ise Kafkaslar'ı krize sürükleyebilecek bir başka gelişme yaşandı. Kafkas Emirliği'ne bağlı bir grup direşçinin Dağıstan sınırını aşarak Gürcistan topraklarına girmesi ve bir sınır köyünde sivilleri rehin almaları Tiflis yönetimini alarma geçirdi. Gürcistan ordusuna bağlı özel birlikler hızla krizin yaşandığı Lapankuri köyü çevresine sevk edildi. Çatışmalarda sınırdan sızan silahlı gruptan 11 kişi öldürüldü. Gürcistan ordusundan ise 3 asker hayatını kaybederken rehinelerin kurtarıldığı bildirildi. Gürcistan Devlet Başkanı Mihail Saakaşvili bu sınır ihlalinin Moskova ve Tiflis ilişkilerini bozmaya yönelik bir girişim olduğunu öne sürdü ve Rusya'nın Gürcistan'a yeniden askeri müdahalede bulunması için mazeret yaratıldığını iddia etti. Kafkas Emirliği'ne bağlı direnişçilerin Temmuz-Ağustos aylarında Tataristan-Gürcistan ve Dağıstan üçgeninde giriştikleri eylemler, bir yandan Rusya yanlısı yöneticileri sindirmeyi hedeflerken bir yandan da bölgede daha geniş çaplı bir çatışmayı tetikleyecek stratejilere yöneldiklerini gösteriyor. Kafkas Emirliği'ne bağlı silahlı grupların Tataristan'a dolayısıyla Volga Federal Bölgesi'ne yönelik eylemleri Kremlin yönetiminin ekonomik çıkarlarını vurmayı da hedefliyor. Volga Federal Bölgesi bugünkü Rusya Federasyonu topraklarının yalnızca yüzde 6'sını oluştursa da, barındırdığı 31 milyonun üzerindeki nüfusuyla ülke nüfusunun yüzde 21'inden fazlasına ev sahipliği yapıyor. Rusya'daki Müslüman nüfusun yüzde 40'ının da yaşadığı Volga Federal Bölgesi'nin petro kimya başta olmak üzere endüstriyel üretimi, Rusya ekonomisinin toplam üretiminin yüzde 24'üne karşılık geliyor. Volga Federal Bölgesi'nin kalbinde yer alan Tataristan demografik yapısı ve Rusya Federasyonu ekonomisine yaptığı katkıyla Kafkas Emirliği'nin bir numaralı hedefi haline gelmiş görünüyor. Kremlin yönetiminin, her ne kadar intihar saldırıları başta olmak üzere bir çok terör girişimini önlediğini açıklasa da, Kuzey Kafkasya Cumhuriyetleri'nde istikrarlı bir şekilde artan saldırıları kısa vadede durdurması mümkün görünmüyor. Gerek bölgedeki özerk yönetimlerin güvenlik yapısındaki zaafiyetler gerekse Kafkas Cumhuriyetleri'nin kendi aralarındaki çekişmeler çatışma ortamına son verilmesinin önünde engel oluşturan faktörler. Özellike Çeçenistan'ın, İnguşetya topraklarındaki Sunjen ve Malgobek bölgeleri üzerinde hak iddia etmesi tarafların Kafkas Emirliği'ne karşı yürütülen mücadelede eş güdüm sağlamasını engelliyor. Kremlin yönetimi ise Kafkas Emirliği'nin lideri Doku Umarov'u ortadan kaldırarak topraklarını hedef alan tehdide son verme çabası içerisinde. Geçmiş yıllarda defalarca öldürüldüğü öne sürülen ancak her seferinde kendisine yönelik operasyonların başarısız olduğunu

ispatlayan Doku Umarov'un Kafkas Emirliği'ni nereden yönettiği de tam bir muamma. Rusya Federal Güvenlik Servisi FSB, Doku Umarov'un İstanbul'daki kardeşi Vakha Umarov'un yardımıyla Türkiye'de saklandığını öne sürerken, Komsomolskaya Pravda gazetesine göre, Kafkas Emirliği'nin lideri Gürcistan'da kontrolü zor olan Pankisi Boğazı'nda saklanıyor.

About the author:

To cite this article: Oya EREN ÖZER. 2026. "KAFKASLAR'DA KARA DELİK BÜYÜYOR." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2012 / 16. September 06. Accessed November 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/Blog/KAFKASLAR-DA-KARA-DELIK-BUYUYOR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır